

uit elk tijdperk, of uit elke landstreek het fraaiste type weer te geven, zou men zich te uitsluitend bepalen tot het aesthetische belang, met verwaarloozing van den historisch-ethnographischen kant van onze boeren-kultuur, terwijl de studie van ons platte-land, juist in dit opzicht zooveel belangrijks biedt. Rijkdom aan verscheidenheid, een telkens veranderend aanzien van het boerenhuis, in onze verschillende gewesten, werd al opgemerkt, toen wij op een verband tusschen zijn bouwkarakter en het omgevend landschap wezen. Deze zienswijze, die het huis getypeerd ziet door zijn geographisch milieu, bracht ons, waar zij in gebreke bleef, op het spoor van een nieuwe beschouwing, verklarend het huis, als in Limburg, uit zijn oorsprong naar de historie, ons aandachtig makend op de betrekking tusschen huis en volksras. Leiden wij het huis aldus af, uit den stam-aard van zijn bewoners, dan vinden wij in ons land wederom vier hoofdgroepen, toewijsbaar aan de vier verschillende rassen, die sinds het oudste verleden het hebben bevolkt: het Friesche huis, eigendom van het zuiver Friesche ras, voornamelijk in Friesland, Noord-Holland, boven Amsterdam, in een deel van Groningen en van Zuid-Holland; het Frankische huis, herinnerend aan de Franken, het landbouwende volk bij uitnemendheid, hoofdzakelijk in Brabant en de midden-provinciën van ons land; aan de Oostelijke grenzen: het Saksische „los-hoes”, teekenend voor zijn oorsprong, uit den nomadisch aangelegden stam der Saksen; ten slotte in Zuid-Limburg, de Romeinsche villa, voortbrengsel van een afgeronde kultuur. De gehechtheid van den plattelands-bewoner aan zijn huis pleit ten gunste van deze theorie der stam-woning. De boeren zijn uiterst conservatief; wanneer zij van woonplaats wisselen nemen zij hun bouwgewoonten mee, in het vreemde land. Het Hollandsche huis vindt men terug bij boeren-kolonisten, in Amerika; de traditie blijft gehandhaafd en ondanks het veranderde milieu, zelfs on-

AFB. XVI. MOLEN ZONDER WIEKEN,
GEBRUIKT ALS WOONHUIS.

logisch volgehouden. In de oorspronkelijke omgeving verandert het huis ook bijna niet van vorm. In ons land waar voortdurende grondaanwinst door droogmaling enz. in bepaalde gedeelten, vraag naar vreemde arbeidskracht deed ontstaan, bewijzen de in die streken naast elkaar toegepaste bouwwijzen de taaie gehechtheid van den boer aan een overgeleverden woningbouw; het oost-west-thuis-best geldt hem een dogma. Deze trek van onbewegelijkheid, den stijl van het boerenhuis eigen, komt een verzameling, zooals men zich voorstelt in het Openlucht-museum bijeen te brengen, ten goede. Zij maakt het mogelijk, met een keuze van enkele, uit gezamenlijk geographisch, historisch en volkenkundig oogpunt, belangwekkende typen, een nagenoeg volledig beeld van de ontwikkeling der plattelands-woning te geven. De grondvorm drukt op het huis zijn algemeen aanzien, toevalligheden van bouw verleenen het zijn intiem-schilderachtig karakter. Het langgevel-huis, de stamwoning van het Frankische ras,